

Förstudie Glasögon

Bakgrund

Det nuvarande ramavtalet för glasögon löper ut den 2 april 2027. Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet har av den anledningen genomfört en förstudie för att utreda om en ny upphandling ska genomföras.

Utifrån vad som framkommit i myndighetsenkäten och under leverantörsmöten framgår att det nuvarande ramavtalet som helhet fungerar väl, men att det finns specifika områden där förbättringar bör genomföras för att bättre tillgodose myndigheternas behov och förväntningar. Det har även visat sig finnas ett tydligt behov av ett statligt ramavtal inom området glasögon eftersom ramavtalet används frekvent och i stor omfattning av många avropsberättigade myndigheter.

Omsättning på nuvarande ramavtal

Tabell 1. Försäljning per år och kvartal 2023–2025

	Kvartal 1 (sek)	Kvartal 2 (sek)	Kvartal 3 (sek)	Kvartal 4 (sek)	Totalt (sek)
2023		4 682 915	4 065 282	5 845 743	14 593 940
2024	5 347 500	5 591 806	4 979 970	6 795 650	22 714 926
2025	6 236 225				

Sammanfattning av myndighetsenkät

- En överväldigande majoritet av respondenterna (95,9 %) angav att deras myndighet har avropat från det befintliga ramavtalet för glasögon.
- Cirka två tredjedelar av myndigheterna är nöjda eller mycket nöjda med det nuvarande ramavtalet. Myndigheterna anser att ramavtalet uppfyller deras behov och de uppskattar den smidiga hanteringen samt det breda utbudet av glasögonmodeller. Ramavtalet anses även erbjuda en god geografisk täckning, även om vissa orter saknar optikbutiker.
- Bland de myndigheter som är missnöjda med ramavtalet förekommer klagomål på långa väntetider för synundersökningar. Det finns även kritik mot att brytningsindexet är för lågt, vilket medför extra kostnader för tunnare glas.
- En stor majoritet av myndigheterna anser att utbudet av varor och tjänster i det befintliga ramavtalet är tillräckligt. Det finns dock önskemål om högre brytningsindex och att receptslipade skytteglasögon inkluderas i kommande ramavtal.
- Gällande leverantörernas responstid för synundersökningar visar enkätsvaren att endast drygt en fjärdedel av myndigheterna upplever att detta vanligtvis sker inom den i ramavtalet reglerade tiden på 10 arbetsdagar. 15,5 % anger 10–20 arbetsdagar, medan 16,2 % uppger mer än 20 arbetsdagar. Övriga saknar kunskap i frågan.
- En majoritet av respondenterna (53,1 %) anser att det bör vara möjligt att köpa begagnade bågar inom kommande ramavtal för glasögon.
- Många myndigheter anser att det fortsatt ska finnas möjlighet att avropa synundersökning utförd av optiker som är fysiskt närvarande i butiken. Cirka en fjärdedel menar att detta inte behövs, så länge samtliga lagar och regler följs. Som acceptabel väntetid för att träffa en fysisk optiker anges 10–30 dagar.
- Det finns önskemål om att inkludera fler leverantörer och optikerbutiker i ramavtalet, vilket skulle ge större valfrihet och möjlighet för myndigheterna att välja leverantörer baserat på kvalitet snarare än enbart pris.

Sammanfattning av leverantörsmöten

- Branschen är mycket konkurrensutsatt, där samtliga aktörer i princip konkurrerar med varandra inom hela spektrumet av varor och tjänster.

- Bristen på legitimerade optiker begränsar kapaciteten. En framträdande trend för att öka kapacitet och tillgänglighet är att erbjuda optiker på distans, där optikerassistenter utför praktiska moment i butiken under synundersökningen medan optikern deltar via skärm.
- Om kravet kvarstår att synundersökning ska genomföras av en optiker som är fysiskt närvarande i butiken, föreslås att tidsramen för när synundersökning ska erbjudas utökas från det nuvarande kravet på 10 arbetsdagar. Om synundersökningar däremot tillåts genomföras med optiker på distans, anses 10 arbetsdagar vara en rimlig tidsram.
- Leverantörerna ser positivt på att sätta ett fast pris för synundersökningar. 200–400 kronor anses vara en rimlig prisnivå.
- Det bör också fortsättningsvis ställas krav på enkelslipade samt när- och rumsprogressiva glas. Gällande skyddsglasögon bör även progressiva glas kunna erbjudas för att möjliggöra att glasögonbäraren kan se på alla avstånd utan att behöva ta av sig skyddsglasögonen i en skyddsklassad miljö.
- Repskydd och antireflexbehandling rekommenderas ingå som standard, medan blåljusfilter inte anses nödvändigt att inkludera.
- Ett brytningsindex på 1,5 anses tillräckligt för de flesta användare eftersom det täcker de vanligaste behoven och möjliggör hantering av synfel utan att påverka glasögonens funktion som arbetsredskap. En fördel med högre brytningsindex är att det kan hantera ett större spektrum av synfel och möjliggöra användning av tunnare glas.
- Det nuvarande kravet på minst 35 olika bågmodeller för bildskärmsglasögon anses tillräckligt. Gällande skyddsglasögon bör fokus ligga på fler modeller med varierande passform.
- Det föreslås att flera leverantörer antas som förstahandsval, vilket ger myndigheterna möjlighet att välja mellan flera aktörer baserat på bland annat tillgänglighet och kapacitet.

Utvecklingsområden och slutsatser

- En översyn behöver göras av kraven gällande hur synundersökningar genomförs och inom vilka tidsramar ramavtalsleverantörer ska vara skyldiga att erbjuda tid för synundersökning

- Det finns behov av att utforma en avropsmodell som bättre tillvaratar leverantörernas kapacitet och samtidigt möjliggör större flexibilitet för myndigheten och den enskilde arbetstagaren vid avropstillfället.
- Även om utbudet i det nuvarande ramavtalet i stort täcker myndigheternas behov, behöver en översyn göras av om ytterligare varor och tjänster behöver tillföras, såsom skytteglasögon och glas med högre brytningsindex.
- Prissättningsmodellen kan behöva ses över för att i möjligaste mån minska risken för prisdumpning.